

URZĘDNIK PRAWNIK^{iem}

w połą-
czeniu
z

DWUTYGODNIK

poświęcony sprawom Urzędników wszelkich zawodów.

Wychodzi
10. i 25. każdego miesiąca.

Prenumerata

miejscowa i zamiejscowa
wynosi:

rocznie 5 zł. — ct.
półrocznie 2 „ 50 „
kwartalnie 1 „ 25 „
miesięcznie — „ 45 „

Numery poszczególne

po 25 „
Reklamacje nieopieczętowane wolne są
od opłaty pocztowej.

Redakcja

i administracja
we Lwowie
ulica Teatralna liczbą 9

Ogłoszenia

jednorazowe przyjmują się za opła-
tą 6 centów, kilkorazowe za opłatą
5 centów, od wiersza drobnym
drukem.

Treść: Zaproszenie do prenumeraty na IV. kw. — Przegląd miesięczny (Rady państwa otwarcie. — Sprawy urzędnicze w Radzie p. — Przedłożenia Wydziału krajowego dla Sejmu przygotowane). — Opodatkowanie płac urzędników (C. d.). — Sądownictwo. Praktyka sądowa (Księga orzeczeń najw. Tryb. sąd. [N. 116] — Repertorium orzeczeń najw. Tryb. sąd. [N. 120]. — Zasady orzeczeń najw. Tryb. sąd. [54 — 61]). — Administracja. (Główne urzędy podatkowe. [Odpowiedź]. — Praktyka administr. [Orzeczenia ministerjalne. — Stosunki prawne urzędników państwowych. C. d.]). — Sprawy kolejowe. (Bilety powrotne ze stanowiska teorii prawa). — Wiadomości potoczne. (Nowa kopalnia złota. — Roślina magnetyczna). — Wiadomości urzędowe. (Przeniesienia. — Opróżnione posady. — Wyszczególnienia). Ogłoszenia prywatne.

Odeinek: O zdarzeniach wypadkowych podczas rozprawy głównej. Napisał Dr. E. Reben, adwokat w Wiedniu.

Zaproszenie do prenumeraty na IV. kwartał.

Z dzisiejszym numerem zaczynamy IV. kwartał bieżącego rocznika wydawnictwa. Prosimy o wczesne odnowienie prenumeraty niemniej o nadesłanie wykazanych zaległości.

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY.

Lwów 9 Października 1885 r.

(Rady państwa otwarcie. — Sprawy urzędnicze w Radzie p. — Przedłożenia Wydziału krajowego dla Sejmu przygotowane).

Dnia 22. z. m. zeszła się nowo wybrana Rada państwa na przedwstępne posiedzenie, a po zagajeniu jej dnia 26 z. m. mową od Tronu, odbyła pierwsze swe posiedzenie dnia 28 z. m. Z otwarciem jej na nowe sześćoście wyłaniają się znów obok innych kwestyj ustawodawczych owe liczne kwestje stanu urzędniczego dotyczące, które w ubiegłym sześćoście nie do czekały się rozwiązania. Częściowo dotknęła ich już sama mowa tronowa, gdy między przedmiotami przyszłych obrad Rady państw. wymienia ustawodawcze stanowcze urządzenie zaopatrzenia wdów i sierot po osobach wojskowych. A jakkolwiek nie wspomina ona wprost także o wdowach i sierotach po cywilnych urzędnikach państwowych, to jednak trudno przypuścić, by uregulowanie tej kwestji w drodze ustawodawczej na długi czas mogło być odroczone, gdy nagłość jej, wszechstronnie przez interesownych zaznaczona, także przez sam parlament raz już uznaną została. Wiadomo bowiem, że

komisja budżetowa poprzedniej Izby posłów z r. 1884 w sprawozdaniu swem o petycji galic. urzędników podatkowych*) przez Izbę przyjętem co do tego ustępu petycji zaznaczyła, iż »w obec wzmagających się od wielu lat ciągle tak znacznie wymogów etatu pensyjnego kwestja ta raz już będzie musiała być rozpoznana».

Miejmy tedy nadzieję, iż rząd przedłoży od siebie niebawem projekt do ustawy i tę kwestję regulującej, jak też nie wątpimy, że poruszona ona zostanie niebawem prywatnymi wnioskami lub interpelacjami posłów, do czego zresztą wkrótce nadarzy się sposobność, gdy, jak się dowiadujemy, wiedeńskie og. Stowarzyszenie urzędników wnieść zamierza petycję do Rady państwa, w której wznowi swą już w petycji do poprzedniej Rady p. złożoną prośbę o jak najspiesniejsze ustawodawcze urządzenie tej piekającej kwestji.

Natomiast już pierwsze posiedzenia wykazują poruszenie innych kwestyj stanu urzędniczego dotyczących.

I tak posłowie Dr. Weitlof i Dr. Jaques z towarzyszami wnieśli interpelację do rządu zmierzającą do wnie sienia projektu do ustawy, mocą którejby tym kategorjom urzędników, którzy cięższe czynności mają do pełnienia, powodujące prędsze zużycie sił fizycznych i niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia, jak urzędnikom policyjnym, kolejowym, pocztowym i telegrafu, tudzież górniczym, zapewniono pobieranie całej emerytury w wysokości pełnej płacy w czasie czynnej służby po-

bieranej, już z ukończeniem 35. roku służby.

Posłowie br. Scharschmid, Dr. Promber i inni uczynili wniosek, w którym domagają się ustanowienia komisji dla przedłożenia kompletnej programatyki służbowej urzędników państwowych i przedkładają projekt do ustawy o dyscyplinarnem postępowaniu z niesędziowskimi urzędnikami i sługami państwowymi, niemniej drugi projekt do ustawy o dyscyplinarnem postępowaniu z urzędnikami i sługami niesędziowskimi, ustanowionymi przy zwyczajnych sądach, tudzież przy trybunale państwa i trybunale administracyjnym.

Posłowie Dr. Jaques i tow. zaś przedłożyli projekt do ustawy o zabezpieczeniu i egzekucji na pobory osób w prywatnej służbie zostających, tudzież na pobory, pensje, datki na utrzymanie i wychowanie, udzielane przez instytucje, towarzystwa i stowarzyszenia swoim członkom i ich rodzinom.

Jest to, jak widzimy, jak na początek spora wiązanka kroków, wszelkiego uznania godnych i ubolewać tylko należy, że tak tymi jak też innymi wnioskami natury ekonomicznej nie może się poszczycić prawica Izby i zasługa w tym względzie wyłącznie do lewicy należy. A jednak są to wszystko kwestje wielkiej doniosłości, których poruszenie pobudzić musi rozległe warstwy wyborców w nich żywo interesowanych do żywej wdzięczności dla tych, którzy się niemi zajmują. —

*) Zob. w num. 9. i 10. «Urz. i Pr.» z r. 1884.

— Z powodu zbliżającego się terminu zwołania Sejmu przygotowuje Wydział krajowy na tegoroczną sesję szereg przedłożeń i wniosków. — Mianowicie przygotowuje Wydział krajowy projekt ustawy budowniczej dla miasteczek i gmin wiejskich. Po wydaniu osobnych ustaw budowniczych dla Lwowa, Krakowa oraz 28 znaczniejszych miast kraju, będzie to ostatni krok w reformie stosunków budowniczych. — Projekt ustawy o uregulowaniu stosunków służbowych będzie wznowiony na najbliższej sesji z pewnymi zmianami. — W sprawie sejmowej petycji Reprezentacji miasta Lwowa względem uzupełnienia postanowienia §. 39. statutu dla m. Lwowa oznaczeniem terminu, w którym wnosić należy zażalenia przeciw rozporządzeniom Prezydum Magistratu i innych organów miejskich, która to kwestja wywołaną została zasadniczym orzeczeniem Tryb. admin. z dn 23. paźdz. 1884 roku l. 2239 **), Wydział krajowy wniesie do Sejmu nowelę do §. 39. tej treści, że zażalenia te wnoszone być mają za pośrednictwem Magistratu w nieprzekraczalnym terminie dni 14 od dnia doręczenia rozporządzenia. — Podobnie w sprawie uzupełnienia postanowienia §. 37. ustawy gminnej oznaczeniem ostatecznego terminu do wnoszenia zażeń do Rady gminnej przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej, Wydział krajowy zaproponuje następującą nowelę: „Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania. Zażalenie ma być wniesione w ciągu 14-dniowego nieprzekraczalnego terminu od dnia ogłoszenia lub doręczenia rozporzą-

**) Zob. w num. 22. str. 211. „Urz. i Prawn.“ z r. 1884.

O zdarzeniach wpadkowych podczas rozprawy głównej.

Napisał Dr. E. Reben, adwokat w Wiedniu.

Bojaźliwa troskliwość o utrzymanie porządku podczas rozprawy głównej najwybitniejszy znalazła wyraz w przepisie §. 278 p. k. Oprócz władzy dyscyplinarnej tak hojnie udzielonej przewodniczącemu rozprawie, mocą której nałożyć może kary dyscyplinarne na osoby począwszy od oskarżonego aż do obrońcy, ustawa we wspomnionym §ie udziela sądowi mocy natychmiastowego osądzenia i ukarania czynu karygodnego

dzenia, do Zwierzchności gminnej, która je przedłoży Radzie gminnej. W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna Władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. 106.

Sejm zebrać się ma jak zapewniają, w drugiej połowie listopada r.b. i obradować do końca stycz. 1886 r.

Opodatkowanie plac trzedników.

(Ciąg dalszy.)

Powiększenie tego niewątpliwie bardzo uciążliwego potrójnego ciężaru jeszcze czwartym, podatkami od plac, nie da się tedy ze stanowiska sprawiedliwej polityki podatkowej pogodzić już z główną zasadą państwa na prawie opartego, ową, równości wszystkich obywateli państwa w obec prawa. Jednakże są jeszcze i inne nie mniej ważne okoliczności, które odnoszą się więcej do dziedziny ekonomii politycznej, lecz właśnie z powodu tej podmiotowej cechy nadzwyczaj wielkiej są wagi, a w obec których istnienie podatków od plac jako polityką państwową wcale nie wskazane się przedstawia.

Nauka wskazuje, że urząd państwowy obok swej wysokiej funkcji mającej sobie wprost lub pośrednio poruczonem sprawowanie czynności rządowych, także ekonomiczne podaje znaczenie, w tem tkwiące, iż dla tych którzy się mu poświęcają stanowić ma trwałe źródło utrzymania, jednakże, jak się to samo przez się rozumie, dopiero po zupełnem dopełnieniu i wykazaniu owych gwarancyj uzdolnienia, jakich się rząd dla nadania pierwszej posady domaga. W ślad za tem jest też nauka zniewoloną zwrócić swą uwagę na kwestję kosztów, dochodzić, jakich wydatków pozyskanie tych gwarancyj wymaga, badać, ażali wydatki te bodaj w przybliżeniu będą

powrócone pożytkami w swoim czasie pobrać się mającymi, ponieważ w takim tylko razie poświęcenie się temu zawodowi okazałoby się ze stanowiska gospodarczego wskazaniem. Wyłania się tedy tutaj, zupełnie tak samo jak u innych gałęzi zarobkowania, kwestja wysokości kapitału przemysłowego, jaki urzędnik in spe wyłożył na siebie, aby wkroczyć na ten tor, a z którego w płacy swej odpowiednią pobierać ma rentę. Kapitał ten powstaje z następujących części składowych: a) Z wydatków na naukowe wykształcenie, łącznie z kosztami utrzymania przez czas przyswajania go sobie; — b) z ogólnej wartości owych zdolności umysłowych, których natura kandydatowi na urzędnika użyczała, a które także w analogicznych gałęziach zarobkowania dałyby się zużytkować i spieniężyć; — c) z wysokości ofiary, jaką urzędnik państwowy zręczeniem się pobocznych zatrudnień i innych obfitych w pożytki źródeł dochodu dla państwa ponosi i ponosić musi, o ile takowe według swej istoty nie dadzą się pogodzić z piastowaniem urzędu państwowego; — a ostateczne jeszcze także d) z wielkości ofiary z indywidualnej niezawisłości, którą ponosi się dla państwa wprawdzie nie bezwarunkowo i całkowicie (gdyż na wewnątrz, duchowo, pozostaje ona przez całe życie), jednakże na zewnątrz o tyle, o ile to jest wymaganem przez utworzony stosunkiem służbowym stosunek wyższości i podrzędności, tudzież przez związanie przyjętymi godzinami urzędowymi itp.

Te różnorodne wydatki i ofiary są już jako materialne nadzwyczaj ciężkie i tylko w przybliżeniu dadzą się obliczyć, jako ofiary zaś intelektualne trudno je ocenić jakkolwiek odpowiednią miarą wartości, zwłaszcza, że dla każdej jednostki prawie zupełnie

w obec sądu popełnionego. Ustawa nasza odstąpiła w tej mierze od postępowania karnego niemieckiego, z którego, jak wiadomo, tak obficie czerpała. Ustawa niemiecka przepisuje: „że jeżeli przestępstwo popełnione zostało podczas rozprawy głównej, natenczas sąd ma sprawdzić istotę czynu w protokole w tym celu spisany i takowy przesłać właściwej władzy. W przypadkach odpowiednich należy także zarządzić uwięzienie sprawcy“. — Natomiast stanowi §. 278 p. k. austr., że w takich przypadkach sąd zgromadzony może sprawę natychmiast osądzić. Warunek, że sprawca na gorącym uczynku ujęty być musi, zawsze dopisze, jak to z natury rzeczy wypływa, bo skoro przestępstwo

podczas rozprawy głównej w izbie posiedzeń popełnione zostało, a sprawcę sądzić się ma, to rozumie się samo przez się, że się takowego na gorącym uczynku zdybać musiało. Surowość takiego sądu doraźnego obostrza nadto dalszy przepis, że środki prawne przeciw takiemu wyrokowi nie mają skutku zawieszającego.

Postanowienie §. 278. p. k. jest zażytkiem przestarzałej teorii odstraszenia, z którą u nas rozstać się trudno. Trudno dociec innej przyczyny, dlaczego sprawca popełniwszy przestępstwo w izbie posiedzeń natychmiast bez dalszego dochodzenia, bez wniesienia oskarżenia osądzonym być ma, dalej, dlaczego wyrok taki, jak w postępowaniu doraźnem natychmiast nabywa prawomocności, a

odmienne podstawy rachunku przyjąćby należało. Widocznie przeto całkiem sprawiedliwe ocenienie tego w powyższy sposób wy badać się mającego „kapitału przemysłowego“ u kandydata na urząd państwowy nie da się przeprowadzić. Z tego do ekonomicznej strony zawodu odnoszącego się powodu niewątpliwie prawdziwą przedstawia się zasada, wypowiedziana z chlubną prostotą w bawarskiej głównej pragmatyce krajowej z 1. stycznia 1805 r. tym niewątpliwie najznakomitszym wzorze wszystkich pragmatyk służbowych: że „Państwo podejmuje się w obec tego, iż wśród najlepszych nawet warunków płace, bądź co bądź, nieodzownie niedostatecznymi pozostają, przez system pensyjny dla pozostałych wdów i sierót.. utworzyć surrogat, troskom rodzinnym urzędnika państwowego jak też siłom państwa odpowiadającymi“.... — Jeżeli zaś tak się rzecz ma, — a światłość mężów stanu, którzy są twórcami tej pragmatyki, poręcza nam dostatecznie, że każde jej twierdzenie dobrze obmyślili, za nim ją do sankcji monarchicznej przedłożyli, — naówczas wcale już wprost jest wykluczeniem wszelkie uszczuplenie tej już przez się niedostatecznej płacy przez jej podatkiem od płac opodatkowanie. —

B. Z.
(Dok. nast.)

SĄDOWNICTWO

Praktyka sądowa.

Księga orzeczeń Najwyższego Trybunału sądowego. Nr. 116. *)

1. Okoliczność, że przemysłowość jaka jest radykowaną, sama przez się nie może

*) N. 115 zob. w N. 17. str. 167 „Urz. i Prawn.“ z r. 1884.

środek prawny lubo dopuszczalny nie ma skutku zawieszającego. — Jeżeli ustawa przypuszcza, że przestępstwo w izbie posiedzeń podczas rozprawy głównej popełnione nie potrzebuje przeciw sprawcy na gorącym uczynku ujętemu dalszego dochodzenia i wyjaśnienia, to zauważyć należy, że właśnie czynny taki są często wpływem chwilowego uniesienia lub obałamuconego stanu ducha i umysłu, który zrazu niespostrzeżony dłuższego wymaga czasu celem zbadania i ocenienia takowego.

Przez ustanowienie tego §u ustawa popadła w niekonsekwentność rażącą. Podczas gdy bowiem przestępstwa w izbie posiedzeń sądu orzekającego podczas rozprawy popełnione pod da-

spowodować, by przy rozdzieleniu ceny kupna nieruchomości egzekucyjnie sprzedanej, na której istnieje przemysł radykowany, podatkowi zarobkowemu i dochodowemu, względnie zaległościom tych podatków z ostatnich lat trzech, przyznać zastawne prawo pierwszeństwa na cenę kupna przed wierzycielami hipotecznymi.

2. Natomiast, gdy przemysł jaki, czy to radykowany czy też nie radykowany, wykonuje się w rzeczywistości, która wyłączenie dla prowadzenia onegoż jest przeznaczoną, ku temu umyślnie urządzoną i zaopatrzoną w maszyny i inne przybory do tego celu potrzebne — jak to bywa przy realnościach młynarskich i podobnych zakładach fabrycznych — i gdy potem nastąpi egzekucyjna sprzedaż takiej realności z wszelkimi do niej należącymi maszynami i innymi przybory, w takim wypadku podatek zarobkowy i dochodowy od prowadzenia takiego przemysłu uiszczają się mający za podatek marnochylny na samejże realności ciężący musi być uważanym, i stąd też przy rozdzieleniu ceny kupna za taką realność uzyskanej trzechletnim zaległościom tych podatków przyznać należy na te same ceny zastawne prawo pierwszeństwa przed resztą wierzycielności tabularnych na realności ciężących.

Sprawa: Odezwą c. k. ministerstwa sprawiedliwości z 18. października 1884 r. l. 13664 otrzymało prezydium c. k. najw. Tryb. sąd. udzieloną sobie odezwę c. k. ministerstwa skarbu, wskazującą, że przy załatwieniu rekursu rewizyjnego w sprawie egzekucyjnej Marji Dürbitz zam. Wolf przeciw Leopoldowi Gross o 300 złr. orzeczeniem najwyższosądownym z 3. stycznia 1884 r. l. 14990 całkiem zaprzeczono pytanie, czy przy rozdzieleniu ceny kupna realności młynarskiej zaległości podatku zarobkowego i dochodowego, które od sprzedanej realności miały być uiszczane, jako podatki rzeczowe mają być traktowane. podczas gdy wręcz przeciwnie zapatrywano wyrzeczono w orzeczeniu najwyższosądownym z 9. maja 1882 r. l. 5040 w sprawie kasy oszczędności w St. Pölten przeciw Józefowi Farkas o 4780 złr. i w orzeczeniu plenarnem najw. Tryb. sąd. z 13. grudnia 1870 r. l. 13836; — jak też, że w kwestji tej judykatura sądów od dłuższego czasu jest chwiejną i że stąd wynikają szkody tak dla administracji skarbowej jak też dla wykonywania sprawiedliwości, którym w ten tylko sposób koniec może być położonym, gdy najw. Tryb. sąd.

sporną kwestję ustawowego prawa zastawu i prawa pierwszeństwa podatków i innych opłat publicznych podda orzeczeniu plenarnemu, iżby wynik onegoż przez wpisanie do księgi orzeczeń praktyce służył za skazówkę.

C. k. min. spraw. uczyniło przytem uwagę, że niekorzyści, jakie skonstatowana chwiejność praktyki sądowej nie tylko dla wykonywania sprawiedliwości lecz także dla kredytu rzeczowego z konieczności za sobą pociągać musi, w terażniejszych stosunkach na innej drodze a w szczególności w drodze ustawodawczej nie dadzą się snadnie powstrzymać, że takowe jednak są znaczne a zaradzenie im pożądane i że byłoby przeto do życzenia uzupełnić najwyższosądową księgę orzeczeń przez wpisanie w niej owych zdań prawnych, jakie najw. Tryb. sąd. w obec różnicy zdań która się od czasu owej poprzedniej uchwały znów ujawniła, jako stanowcze wypowiedzieć uzna za stosowne.

Prezydium najw. Tryb. sąd. zarządziło przeto po myśli instrukcji dla prowadzenia księgi i repertorium orzeczeń wydanej, najw. postanowieniem z 7. sierpnia 1872 zatwierdzonej ponowne wzięcie poruszonej kwestji w senacie najpełniejszym pod obrady.

Wglądnięcie w akta registry najw. Tryb. sąd. wykazuje, że dopiero od r. 1858 zdarzyły się wypadki, w których domagano się rzeczowej odpowiedzialności za podatek zarobkowy i dochodowy z realności, w której przemysł jest wykonywanym i że odtąd rzeczywiście zachodzi wspomniana sprzeczność w najwyższosądowych orzeczeniach.

C. k. najw. Tryb. sąd. wydał sprzeczne orzeczenia tak pod względem kwestji, czy przy rozdzieleniu ceny kupna egzekucyjnie sprzedanej realności młynarskiej trzyletnie zaległości podatków zarobkowych i dochodowych od niej przypadających uważane być mają jako podatki rzeczowe z prawem pierwszeństwa przed wierzycielnościami tabularnymi, jak też pod względem dalszej kwestji, czy podatkowi zarobkowemu od radykowanych przemysłowości przypadającemu, jako podatkowi rzeczowemu ustawowe prawo pierwszeństwa przysłuza.

Za zaprzeczeniem pierwszego z powyższych pytań przytożono, że przepis dekr. ndw. z 16. września 1825 r. N. 2132

nymi warunkami natychmiast osądzone być mogą, to przestępstwa popełnione w sali posiedzeń sądu przy sięgłych natychmiastowemu osądzeniu mojem zdaniem uleż nie mogą. — Wprawdzie stanowi §. 311 p. k. ogółowo, że do rozprawy głównej przed sądem przysięgłych stosować należy przepisy zawarte w XVIII. rozdziale, jednak właśnie z osnowy §. 278 wynika że takowy przed sądem przysięgłych odpowiednio zastosować się nie da. Ten §. rozróżnia między przestępstwami należącymi do orzecstwa trybunału I. instancji a przestępstwami należącymi do orzecstwa sądu przysięgłych. Pierwsze mogą być przedmiotem natychmiastowego osądzenia, drugie zaś odsyła ustawa do

sędziego śledczego. — Jeżeli więc czyn karygodny popełniony został w izbie posiedzeń przed trybunałem orzekającym, postępowanie dotyczące niewątpliwie zostało określone w §. 278. p. k. Jeśli zaś przestępstwo popełnione zostało podczas rozprawy głównej przed sądem przysięgłych, natenczas do takowego, czy ono należy do orzecstwa trybunału I. instancji, czy też sądu przysięgłych, przepis tegoż §u zastosować się nie da. W przypadkach bowiem pierwszego rodzaju trybunał nie jest właściwy do osądzenia sprawy, ponieważ tenże składa się tylko z trzech sędziów. Nie można więc uzupełnić go jeszcze jednym sędzią i przerywając rozprawę główną osądzić zdarzenia wpadkowe, gdyż ustawa wy-

Zb. pr. s.: iż trzyletnie zaległości podatkowe także po za konkursem ustawowem prawem zastawu, w §. 450. kod. cyw. i §. 16. ust. konk. wypowiedzianem, na realności z którejby te podatki miały być uiszczone są zabezpieczone, i o ich uiszczeniu także przy przedaży egzekucyjnej pamiętać należy, — tylko do takich podatków monarchicznych się odnosi, które z samej nieruchomości mają być uiszczone; — że tak samo ust. konk. z 25. grudnia 1868 r. w §. 31. jako wierzytelności, którym odrębne zaspokojenie z nieruchomości przysłuża, tylko podatki z dodatkami od nieruchomości przypadające oznaczają, a w §. 41. jako pretensje, które z majątku kopalnianego odrębnie mają być zaspokojone, jedynie opłaty od kopalni samej skarbowi pań. uiszczyć się mające wymienia, w innych zaś wypadkach według §. 43. w konkursie podatki do 1. klasy pospolitych wierzycieli należą; — że natomiast przy realności młynarskiej podatek zarobkowy i dochodowy uiszczać należy nie od nieruchomości, lecz od przemysłu młynarskiego prowadzonego w nieruchomości a względnie w budynku do tego umyślnie urządzonym, i że do tego zawsze tylko ten jest obowiązany, kto młynarstwo czy to jako właściciel czy też jako dzierżawca faktycznie wykonuje, a w razie niewykonywania młynarstwa w realności młynarskiej nie może być mowa o spłacaniu podatku zarobkowego lub dochodowego od dochodu nie istniejącego; — że przeto podatek zarob. i dochod. też zawsze są podatkami osobistymi, do których stosuje się postanowienie §. 43. ustępu 4. ust. konk., przyczem okoliczność, iż przemysł jest wykonywanym w młynie, zatem w budynku do wykonywania tego przemysłu umyślnie urządzonym, podatкови ztąd uiszczać się mającemu nie nadaje charakteru podatku rzeczowego, tak samo, jak gdy rozchodzi się o inny przemysł, którego prowadzenie umyślnie do tego urządzonych lokalności wymaga, zwłaszcza, że każdy przemysł wymaga lokalu w którym jest wykonywanym.

(C. d. n.)

Repertorium orzeczeń Najwyższego Trybunału sądowego.

N. 120 *).

W sprawie egzekucyjnej A. przeciw B. o ściąganie sumy 767 złr. 70 c. a. w. pierwszy sędzia na wezwanie sądu polubownego wiedeńskiej giełdy zbożowej i mącznej zarządził wykonanie egzekucji przez tenże sąd sam na podstawie swego wyroku polubownego dozwolonej i przyjął do swej wiadomości odnośny protokół zajęcia i oceny. Na zażalenie nieważności i rekurs B. sąd wyższy zarządzenia pierwszego sędziego co do przeprowadzenia egzekucji mobilarnej uznał za nieważne i orzekł, że protokół zajęcia i oceny nie ma do sądu być przyjętym; pominawszy bowiem, że nie jest wykazane iż strony poddały się sądowi polubown. rzeczonej giełdy, zarządzone przez 1go sędziego wykonanie egzekucji już dla tego w ustawie nie jest uzasadnione, że według §. 365 gal. pr. c. sąd polubowny nigdy wdawać się nie może w dozwolenie egzekucji, a to postanowienie ustawowe nie jest zniesione ustawą giełdową z 18. kwietnia 1875 r. N. 67 Dz. pr. p., ponieważ według §. 6. tej ust. giełdy mają wprawdzie prawo ustanowienia sądu polubownego do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z czynności giełdowych i stanowienia w statutach bliższych norm o wykonaniu orzeczeń polubownych, normy te jednak według dalszego wyraźnego postanowienia do istniejących ustaw stosować się muszą, z kąd tedy §. 55 statutów wiedeńskiej giełdy zbożowej i mącznej wobec powołanego postanowienia galic. proc. cyw. tutaj nie obowiązują.

Od tej decyzji wyższego sądu A. wniósł rekurs rewizyjny, do którego się przychylił, ck. najw. Tryb. sąd. ową część zażarżonej decyzji, którą zniesiono zarządzenie 1go sędziego, uchylił jako nieważną, a dalszą jej część w ten sposób zmienił, że przywrócił rezolucję pierwszego sędziego. Orzeczenie najw. Tryb. polega na następujących p o w o d a c h :

Sąd polubowny wiedeńskiej giełdy zbożowej i mącznej jest według §. 55*) swych

*) N. 119 zob. p. w N. 6. str. 43 z r. b.

**) Zachodzi tu oczywista myłka. Nie §. 55. lecz §. 75 statutu wied. giełdy zawiera podane

na podstawie ustawy z 1. kwietnia 1875 r. N. 77 dz. pr. p. przez rząd zatwierdzonych statutów uprawnionym, sam załatwić podanie egzekucyjne, doń przeciw zwlekającemu z zapłatą dłużnikowi wniesione i względem wykonania dozwolonej egzekucji odnieść się do właściwego sądu dłużnika. Nie można przeto identyfikować go z innymi sądami polubownymi, którym uprawnienie to nie przysługuje, a z tąd też do wyroków przezeń wydanych nie ma zastosowania ogólna norma §. 365 gal. pr. c. według której wykonania wyroku polubownego domagać się należy u sędziego zwyczajnego. W niniejszym zaś wypadku tem niniejsze to ma miejsce ile że rozchodzi się o wyrok polubowny wydany w obrębie w którym powsz. proc. sądowa obowiązuje, co do którego według resolucji z 31. paźdz. 1785 r. N. 489 Zb. pr. s. dozwolenie egzekucji przez sam sąd polub. nie jest wykluczone, zaś kompetencja dozwolającego sądu polub. według ustaw miejsca, gdzie sąd polub. ma urzędową swą siedzibę, winna być oceniona.

Z tąd wynika, że sąd do przeprowadzenia egzekucji rekwirowany, stosownie do przepisu §. 10 normy jurysd. bez kwestji zadosyć uczynić winien wezwaniu, o ile to według przepisów ustawowych da się wykonać. Wszelka w tym względzie wątpliwość odpaść musi, gdy się zważy, że według §. 6 powołanej w wstępie ustawy państwowej odwołania się od wyroków sądów polub. statutem giełdy ustanowionych nie są dopuszczalne, że natomiast tylko zastrzeżoną jest skarga o nieważność, u sądu zwyczajnego w nieodrączalnym terminie dni ośmiu wnieść się mająca, i że nawet taka skarga nie wstrzymuje egzekucji zaskarżonego wyroku polubownego. Widocznie tedy nastawanie na kompetencję sądu polub. lub na prawność wydanego przezeń wyroku nastąpić może li tylko w postępowaniu kontradyktoryjnym skargą o nieważność wdrożonem, ponieważ ustawa stworzyć chciała szybką i nie powstrzymaną egzekucję, sprzeciwiałoby się to przeto tej jej dążności, gdyby chciano czynić wykonanie wyroku polub. zależnem od warunku, że egzekwujący poprzód wykazać musi kompetencję sądu polub. i prawność wyroku

powyżej postanowienia o egzekucji wyroków sądu polub. §. 55. mówi o czasie trwania funkcyj sądu polubownego. Red.

rażnie mówi o „sądzie zgromadzonym“ tj. o sędziach, w obecności których czyn karygodny popełniony został, co się powiedzieć nie da w przypadku, jeśliby czwarty sędzia po popełnieniu przestępstwa dopiero powołanym został. ¹⁾

Niemniej przyjąć można, że czyn w sali rozpraw podczas posiedzenia sądu przysięgłych popełniony może być przedmiotem osądzenia tegoż sądu, a zatem przedmiotem pytania sędziom przysięgłym stawić się mającego. Temu zapatrywaniu stoją liczne przepisy procedury karnéj na przeszkodzie, jak: przepis §. 91. p. k., wedle którego śledztwo wstępne przeprowadzone być musi,

¹⁾ Por. orzec. kas. z d. 6. marca 1882. r.

gdy się rozchodzi o zbrodnię, której osądzenie należy do sądu przysięgłych; następnie przepis §. 302. p. k. stanowiący, że ławę przysięgłych dla każdej rozprawy w szczególności obsadzić należy. Gdyby ustawa chciała zdarzenia wpadkowe przed sądem przysięgłych zasła natychmiastowemu poddać osądzeniu, byłaby umieściła w rozdziale XIX. przepis odpowiedni §. 278. — Że przestępstwa należące do orzecstwa sądu przysięgłych a popełnione w izbie posiedzeń natychmiastowemu osądzeniu uledz nie mogą, o tem §. 278 p. k. wyraźnie stanowi nie czyniąc różnicy, czy owe zajścia karygodne miały miejsce przed sądem orzekającym czy przed sądem przysięgłych. Widzimy więc, że prze-

stępstwa popełnione przed sądem przysięgłych, otoczonym różnemi formalnościami, strzeżonym tak troskliwie przed wszelkimi wpływami zewnętrznymi, przykładowi odstraszącemu natychmiastowego osądzenia podpaść nie mogą, co przy przestępstwach w izbie posiedzeń sądu orzekającego popełnionych miejsce mieć może i co oczywistą niekonsekwentność w ustawie zdradza

Również rażąca niekonsekwentność zdradza przepis §. 279 p. k. stanowiący, że, jeżeli oskarżony dopuścił się przestępstwa podczas rozprawy głównej, wówczas przepisy §. 263 p. k. mają zupełne zastosowanie.

Oskarżony zatem popełniwszy podczas rozprawy czyn karygodny należą-

przezeń wydanego; przeto bowiem padłoby się w tę anomalję, że podałoby się dłużnikowi w zwłoce pozostającemu możliwość uczynienia egzekucję onegoż poboczną drogą, przez obejście, iluzoryczną, chociażby nawet wyrok polub. wskutek zaniechanej skargi o nieważność stał się niewzruszalnym.

Zważywszy tedy, że postępowanie sędziego przez sąd. polub. wiedeńskiej giełdy zboż. i mącznej o wykonanie dozwolonej egzekucji zawezwanego, jak też samo wykonanie egzekucji, w ustawie jest uzasadnione i że według tego co powyżej przytoczono powody z których sąd wyższy przychyłając się do zażalenia egzekuta zarządzenie wykonania zniósł jako nieważne i odmówił przyjęcia aktu egzekucji do wiadomości sądu, jako całkiem bezpodstawne się przedstawiają, — należało przychylić się do rekursu rewizyjnego egzekucję popierającego.

Zarazem uchwalono wpisać do Reperitorium orzeczeń następujące zdanie prawne:

Wykonaniu egzekucji, na którą giełdowy sąd polubowony w obrębie obowiązywania powszechnej procedury sądowej na podstawie ustawy z dn. 1. kwietnia 1875 r. N. 67. Dz. pr. p. urządzony stosownie do statutu zezwolił, §. 365. galic. proc. cyw. nie stoi na przeszkodzie.

Posiedzenie z dnia 10. marca 1885 r. l. 2526 Senat VI.

Zasady orzeczeń najw. Trybunału sąd.

(Ciąg dalszy z num. 17. z dn. 10. września r. b.)

54. [Do §. 44. post. sumar.]. W postępowaniu sumarycznym dopuszczalną jest zmiana rotys przysięgi, chociażby już prawomocnym wyrokiem ustanowionej, jeżeli tylko zmiana zgadza się z aktami; odmówienie takiego sprostowania sprzeciwiłoby się duchowi postępowania sumar. i §. 21. post. cyw. — (Orz. n. Tr. s. z 6. maja 1885 r. l. 5240. — Jur. Ztg. N. 19. z r. 1885).

55. [Do §. 51. post. sum.]. Postanowienie o niedopuszczalności nadw. rekursu rewizyjnego w postęp. sum. ważnym jest także dla następnego postępowania egzekucyjnego, jednakże li tylko w obec stron spór wiodących, nie zaś także w obec trzecich osób. — (Orz. n. Tr.

s. z 22. kwiet. 1885 r. l. 4694. — Jur. Bl. N. 27. z 1885).

56. [Do §. 1. rzp. min. z 18 lipca 1859 r. N. 130 Dz. pr. p.]. Na skargę cesjonariusza z powodu długu udowodnionego dokumentem legalizowanym i tabularnym, należy wydać nakaz zapłaty, chociażby uwiadomienia dłużnika nie wykazano takiegoż rodzaju dokumentami, ponieważ w myśl §§. 1394 i 1395 kod. cyw. do przeniesienia praw na przelewobiercę wcale nie jest wymagane uwiadomienie dłużnika, które zresztą także doręczeniem nakazu zapłaty może być uskutecznione. — (Orz. n. Tr. s. z 9. kwietnia 1885 r. l. 4110. — Jur. Bl. N. 23 z r. 1885).

57. [Do §. 2. ces. rzp. z 16. listop. 1858 r. N. 213 Dz. pr. p.]. Wypowiedzenie wtenczas także jest dopuszczalne, gdy właścicielowi przysłuży prawo, domagania się rozwiązania kontraktu najmu. Albowiem wpływ czasu najmu i cel zapobieżenia milczącemu przedłużeniu najmu nie jest według pow. ustawy wyłącznym powodem wypowiedzenia, gdyż §. 2. tamże uznaje wypowiedzenie wtenczas także dopuszczalnym, gdy rozchodzi się o rozwiązanie kontraktu — W danym wypadku najęto mieszkanie wraz z kuchnią pod pewnymi ograniczającymi warunkami, a według listownego oświadczenia najmobierycy właścicielowi służyło prawo czternastodniowego wypowiedzenia najmu, gdyby najmobieryca w mieszkaniu napoje spirytusowe szynkował i zimne potrawy podawał. A gdy świadkowie stwierdzili, że najmobieryca to czynił, przeto właścicielowi służyło prawo wypowiedzenia. — (Orz. n. Tr. s. 21. stycz. 1885 r. l. 528. — Prz. s. i a. N. 25 z r. 1885)

58. [Do §§. 1. i 2. postęp. prowisor.]. Jakkolwiek oświecenie miasta do zakresu działania gminy należy (§. 27. lit. c. galic. ust. gm.), to jednak nie jest wyłączoną drogą sporu prowizorjalnego z powodu wystawienia kandelabru gazowego, który umieszczono na gruncie prywatnym bez powzięcia w tym względzie przez gminę, w wykonaniu jej agend policyjnych, uchwały. — (Orz. n. Tr. s. z 16. grud. 1884 r. l. 12973. — Ger. H. N. 26 z r. 1885).

59. [—] Do skargi prowizorjalnej kowala gminnego przeciw dzierżawcy gruntu gminnego, przez pierwszego dotąd bezpłatnie używanego, który jednak gmina z polecenia Wydziału kraj. wydzierżawiła, należy się przychylić, ponieważ dowiedzionem jest ostatnie faktyczne posiadanie przez pierwszego, a naruszenie onegoż przez drugiego. Zarzut niewłaściwości sądu nie ma

miejsca, ponieważ rozchodzi się li tylko o spór między osobami prywatnymi o naruszenie posiadania. — (Orz. n. Tr. s. z 21. stycz. 1882 r. l. 477. — Prawnik cz. str. 452 r. 1885),

60. [Do §. 16. post. prow.]. Przeciw orzeczeniom wydanym na doniesienie o naruszeniu zakazu tymczasowego dopuszczalny jest rekurs odrębny, gdyż rozchodzi się tutaj o przedmiot co do swej istoty inny niż ów właściwej skargi prowizorjalnej. Odnosną rozprawę zupełnie odrębnie prowadzoną i zakończoną sąd. powiat. rozstrzygnął orzeczeniem, przeciw któremu tedy środek prawny rekursu po myśli §. 16. post. prow. oczywiście jest dopuszczalny. — (Orz. n. Tr. s. z 17. marca 1885 r. l. 1882. — Prz. s. i a. N. 30 z r. 1885).

61 [Do §. 18. post. sum.]. Egzekucji orzeczenia prowiz. nie można dozwolić na rzecz prawnabywcy powodu A., gdyż postęp. prow. zmierza li tylko do czasowego utrzymania ostatniego faktycznego stanu posiadania (§. 15. post. prow.). Posiadanie zaś, jako stan faktyczny, a nie jako prawo uważane, nie może być przedmiotem ustępstwa. Musiano przeto odrzucić żądanie egzekucji, zwłaszcza, gdy wyrok nie wypowiada, że grunt ma być pozwanemu B. odebrany i powodowi A. oddany. — (Orz. n. Tr. s. z 8. stycz. 1885 r. l. 14850. — Prz. s. i a. N. 23 z r. 1885).

ADMINISTRACJA.

Główne urzędy podatkowe.

(Odpowiedź.)

Wyczytawszy w 18tym numerze *Urzednika i Prawnika* korespondencję pod napisem: „Główne urzędy podatkowe,“ nie mogę przytoczone tam wywody, pozostawić bez odpowiedzi — a to dlatego, że takowe oparte są przeważnie na błędnych podstawach.

Szanowny autor powołanej korespondencji wykazuje, że utworzeniem posad nadpoborców i nadkontrolorów podatkowych, zamierzano wprowadzić poprawię stosunki awansu urzędników podatkowych, a względnie zasłużonym urzędnikom otworzyć widoki na lepszą emery-

cy wprowadzić do orzecstwa trybunału I. instancji, ale podpadający pod ustawę karną surowszą od tej, która ma być stosowaną od przestępstwa w akcie oskarżenia przywiezionego, może sprzeciwić się temu, by czyn nowo popełniony natychmiast osądzonym został, podczas gdy widz, świadek lub rzeczoznawca za przestępstwo przed sądem popełnione i bez zezwolenia natychmiast osądzonym być może.

Że świadek podejrzany o fałszywe świadectwo podczas rozprawy głównej przed sądem orzekającym natychmiast osądzonym być może i że przepis §. 277. p. k. nie stoi temu na przeszkodzie, orzekł sąd kasacyjny w rozstrzygnięciach z d. 21. grud. 1882 i 6 marca 1882. — Słusznie atoli *Würth* już do

prawa przewodniczącemu nadanego, mocą którego tenże świadka podejrzanego o fałszywe świadectwo podczas rozprawy głównej uwięzić i przed sędzię śledczego stawić może, zauważa. „Przewodniczący w takich przypadkach ze szczególną ostrożnością postąpić powinien, gdyż, nietylko, że taki krok przedsięwzięty na jawnym posiedzeniu z wielką dla honoru świadka ujmą jest połączony, ale także wielki wpływ wywiera na rozstrzygnięcie nad oskarżeniem samem zwłaszcza zaś na sędziów przysięgłych.“

Niemniej trafne są pod tym względem motywy do postępowania karnego saskiego zawierające następujące uwagi: „Słusznie zauważano, że natychmiastowe uwięzienie świadka podejrzanego

przed zakończeniem rozprawy nie jest odpowiedni. Przewodniczący uprzedza w ten sposób samoistne zdanie sądu, a nie ma gwarancji, że przewodniczący sam nie znajduje się w błędzie i że zeznanie świadka odpowiednio ocenia. Też same zachodzą wątpliwości tam, gdzie sędziowie uczeni do sądenia są powołani, a przewodniczący ich zdanie o wiarygodności świadka w tej mierze uprzedzićby chciał.“

Jeśli więc okoliczności tak ważne przeciw §owi 277. p. k. przemawiają, cóż dopiero mówić o postanowieniu §. 278 p. k. poddającym sprawcę pod nieodwołalny sąd, którego wyrok staje się natychmiast wykonalnym.

ture; — że atoli cel ten jest chybiony, a to z powodów:

że starsi urzędnicy, na których kolej do awansu przychodzi, nie kompetują o posadę nadpoborcy podatkowego dlatego że:

albo są już w podeszłym wieku i dlatego nie czują się być na siłach podołać wymogom służbowym większego urzędu podatkowego,

albo dla materialnych swych spraw, względnie dla wydatków spowodowanych przeniesieniem na własny koszt do miejscowości gdzie jest główny urząd podatkowy — wolą raczej zrzec się awansu, by pozostać na miejscu, unikając tych kosztów.

Wskutek tego, mają posady VIII. rangi dostawać się urzędnikom młodszym w latach i służbie — prawa zaś starszych urzędników do awansu, z powyżej przytoczonych powodów pozostają nie uwzględnione.

Aby tedy powyższe niesłuszności uchylić, proponuje szanowny autor z uwagi że podział czynności poszczególnych urzędów jest nierówny i często jeden urząd mniejszy więcej pracą obciążony niż urząd większy, — aby znieść nazwę „główne urzędy podatkowe“ a natomiast VIII. rangę przyznawać bez względu na siedzibę urzędową tym poborcom pod., którzy według swej dotychczasowej służby i zasługi najwięcej do tego są uprawnieni.

Szanowny autor powołanej korespondencji daruje — ale podniesione okoliczności nie zupełnie zgadzają się z faktycznym stanem rzeczy, a tem samem i ubliżają poniekąd tym zasłużonym urzędnikom podatkowym, którzy obecnie zajmują posady nadpoborców podatkowych.

Ze posady nadpoborców, dostawały się dotychczas najstarszym urzędnikom podatkowym IX. klasy rangi (poborcom lub nadkontrolorom) o tem nie ma co wiele rozpisywać się. Niech tylko szanowny autor weźmie statut urzędników podatkowych do ręki, a przekona się, że VIII. klasę rangi otrzymywali najstarsi urzędnicy IX. klasy rangi z pominięciem, rozumie się, nie tych, którzy nie czuli się na siłach kierować większym urzędem lub niechcieli przenieść się do innej miejscowości, lecz takich urzędników, którzy albo posiadali złą kwalifikację lub byli dyscyplinarnie karani. Ze tak jest — powołuję się na wszystkich nadpoborców podatkowych, i upraszam by mi wskazali, — ilu starszych — ale rozumie się, a'wansu godnych — kolegów w promocji przeskoczyli?

Ale prawda, jest jeden wypadek —

z roku 1880 (bo umyślnie, według moich zapisków, jako również interesowany, śledziłem awans nadpoborców od roku 1874) — gdzie w samej rzeczy jeden nadpoborca pominął w awansie kilku kolegów godnych promocji, lecz jest to, o ile mnie wiadomo, wypadek jedynie tylko — spowodowany tak silną protekcją — iż jej nikt nie zdołał się oprzeć.

Przypuszczenia tedy, jakoby z wykazanych powodów urzędnicy IX. rangi nie chcieli kompetować o wyższą posadę, są mylne, a to raz dla tego, że poborca każdy umiając kierować małym urzędem, czuje się na siłach kierować i większym urzędem już choćby dla tego, że otrzymuje ku temu odpowiedni personal — a powtóre, zyskując w awansie na płacy, dodatku aktywalnym, widokach na pięciolecie, na lepszą emeryturę i na godności, zyskując nad to i tę ważną okoliczność, że dostaje się do większego miasta gdzie istnieją szkoły i t. d. — każdy urzędnik (nawet szanowny autor i ja z nim) poniesie kosztą przesiedlenia.

W ślad za tem nie zgadzam się wcale z wnioskiem, aby bez względu na miejscowość — awansować poborców do VIII. klasy rangi, a to znowu z następujących powodów słuszności.

Jak wiadomo mamy w Galicji dotychczas prowizorycznie ustanowionych według powiatów politycznych 74 urzędów podatkowych, z których 11 urzędów podatkowych nosi miano „głównych urzędów podatkowych“ a na ich czele stoi nadpoborca VIII. klasy rangi. Urzędy te mają większe agendy od innych urzędów podatkowych, a nadto poruczono im takie także czynności, których nie mają mniejsze urzędy podatkowe.

Nie będę wywodził szczegółowo czynności owych urzędów — stwierdzam tylko, że prace głównych urzędów podatkowych są o wiele większe niż urzędów zwykłych, a tem samem odpowiedzialność przełożonego urzędu — jest stosunkowo większą.

Wszak nie ulega wątpliwości, że urząd podatkowy w Krakowie, Tarnowie, Przemyślu, Kołomyji itd. — ma o wiele więcej agend i więcej prac niż urząd podatkowy w Staremieście, Nisku, Turce, Żywcu itd

Chcąc uczynić zadość projektowi szanownego autora mogłoby się wydarzyć, że przełożeni urzędu w Nisku, Turce, Staremieście itd. byłiby w VIII. klasie rangi — a przełożeni np. w Krakowie, Tarnowie, Kołomyji itd. w IX. klasie rangi.

Tamci mając małą odpowiedzialność

i mniejszą pracę piastowaliby wyższą rangę od tych, którzy żyjąc drożej w większej miejscowości. mieliby tylko IX. rangę, a znacznie więcej pracy i odpowiedzialności.

W tym wypadku, zasada słusznego wynagradzania większej pracy i odpowiedzialności — o czem tylokrotnie *Urzędnik i Prawnik* pisywał — zostałaby zupełnie pominięta.

Jakkolwiek zaś pomieniona propozycja szanownego korespondenta — mija się zupełnie ze słusznością i staje się nawet niemożliwą, muszę przyznać atoli korespondencji tej — dobrą intencję.

Oto, owo złe, dla którego mało poborców uzyskuje VIII. kl. rangi, nie należy szukać w powyżej poszczególnionych powodach — ale gdzieindziej — o czem w następnej korespondencji szczegółowo pomówić sobie zastrzegam.*)

W. D.

Praktyka administracyjna.

Orzeczenia ministerjalne.

Przeciw udzieleniu po myśli § 14 alin. 6. noweli przemysł. z 15. marca 1883 r. dyspensy od przedłożenia dowodu uzdolnienia do prowadzenia przemysłu rękodzielniczego, stowarzyszeniom przemysłowym nie przysługuje prawo rekursu.

Ferdynad 'S., który od wielu lat samostnie trudnił się na wielkie rozmiary robotami dekoracyjnymi i urządzaniem mieszkań wytwornych i z tego powodu uzyskał kilkanaście pism pochwalnych, podał o dyspensę od przedłożenia dowodu uzdolnienia do prowadzenia przemysłu tapicerskiego i pozłotniczego, powołując się na to, że już od wielu lat faktycznie robót tego przemysłu dostarcza, że uzdolnienie jego jest powszechnie znanem i przez powyższe listy pochwalne wykazanem, że kształcił się praktycznie u swego ojca, który przez kilkadziesiąt lat ten iteres prowadził i tylko z powodu śmierci jego świadectwa uzdolnienia dostarczyć nie może. Na to podanie zażądano oświadczenia się stowarzyszenia rzeźbiarzy, pozłotników i rytowników, tudzież stowarzyszenia tapicerów, które sprzeciwiały się wydaniu dyspensy, ponieważ S. przemysłu owego się nie wyuczył, i nie jest zdolny prowadzić go sam, lecz utrzymywać musi pomocników. — Zapytana zaś gmina doniosła, że S. posiadając zmysł artystyczny, od wielu lat przyjmował wykonanie robót do różnych rzemiosł należących i okazał jako dekorator wielostronne wiadomości przemysłowe.

Namiestnictwo udzieliło mu żadaną dyspensę z §. 14. al. 6. now. przem., ponieważ S. przemysłowość tę przez długi szereg lat ku zupełnemu zadowoleniu komitentów samoistnie wykonywał i przeto wykazał, iż posiada potrzebne do tego wiadomości. O udzieleniu tej dyspensy zawiadomiono oba stowarzyszenia, które wniosły od tej decyzji rekurs ministerjalny.

*) Prosimy (Red.).

Te ich rekursy Ministerstwo spr. wewn. odrzuciło, jako niedopuszczalne, ponieważ ustawa z 15 marca 1883 r. N. 39. dz. pr. p. stowarzyszeniom przemysłowym w takich sprawach nie przyznaje prawa do rekursu. Zarazem wyrzeczono, że zażalenia te nie podają także ministerstwu powodu do wydania z mocy urzędu swego jakowego zarządzenia, ponieważ wieloletnie praktyczne zatrudnianie się Ferdynanda S. w prowadzeniu zamierzonej przemysłowości według dochodzenia rzeczywiście jest wykazaniem. — (Orz. min. spr. wewn. z 11. kwt. 1885 r. l. 1915)

Przy przekroczeniach normy o miarach i wagach ulegających karze z rozp. min z 30. września 1857 r. N. 198 Dz. pr. p. nie jest dopuszczalne zarządzenie konfiskaty.

Przy przedsięwziętej przez naczelnika gminy rewizji miar i wag u kupców i przemysłowców zakwestjonowano w lokalu Abrahama T. pięć wag w r. 1882 cechowanych, lecz odtąd powtórnie nie sprawdzonych, i ćwierćlitrową szklankę od piwa, znacznie mniejszą od miary normalnej, wreszcie 10 szklanek szynkowych bez cechy i oznaczenia.

Starostwo uznało go winnym przekroczenia normy o miarach i wagach i z art. VI. ustawy z 23. lipca 1871 r. Dz. pr. p. N. 16. z r. 1872 skazało go na grzywnę 5 złr. na rzecz miejscowego funduszu ubogich, a oraz zakwestjonowane przedmioty za przedpadłe uznało. — Druga instancja potwierdziła w całości to orzeczenie.

Na wniesioną przez Abr. T. prośbę w drodze łaski, orzekło ministerstwo spraw wewnętrznych:

„Do prośby Abr. T. w drodze łaski wniesionej o opuszczenie zasądzonej mu grzywny 5 złr. min. spr. wewn. w porozumieniu z min. handlu nie przychyła się, dla braku powodów na uwzględnienie zasługujących“.

„O ile zaś równobrzmiąciami orzeczeniami obu niższych instancji także przepadnięcie zakwestjonowanych wag i szklanek wyrzeczono, to tę część orzeczenia znosi się z urzędu jako nieprawą, ponieważ przekroczenia przeciw postanowieniom rozporządzeń ministr. z 25. września 1875 r. N. 129 dz. pr. p. i 28. marca 1881 r. N. 33 dz. pr. p. popełnione karać należy według rozp. min. z 30 września 1857 r. N. 198 dz. pr. p., to zaś nie zna konfiskaty“.

Po upływie ustawowego terminu do wniesienia rekursu od pewnego orzeczenia, toż staje się prawomocnem, chociażby władza, wydając orzeczenie, w niem dłuższy aniżeli ustawowy termin do rekursu była oznaczyła.)*

Orzeczeniem namiestnictwa odrzucono rekurs pewnej właścicielki realności przeciw uchwale rady miejskiej, którą nieuwzględniano jej zażalenia przeciw udzielonemu jej sąsiadowi przyzwoleniu na urządzenie w sąsiednim domu zakładu ślusarskiego, a zarazem wskutek przeoczenia wyznaczono w niem zamiast 14 dniowego 6 tygodniowy termin do

* Na orzeczenie to zwracamy szczególną uwagę Czytelników, dla zapobieżenia wprowadzaniu stron w błąd przez niewłaściwe oznaczanie terminów do rekursu. Red.

rekursu. — Orzeczenie to doręczono rekurrującej 24. czerwca 1884 r. a taż wniosła dnia 4 sierpnia, zatem wśród wyznaczonego terminu 6tygodniowego rekurs ministerjalny.

Ministerstwo spr. wewn. rekurs ten odrzuciło jako spóźniony „ponieważ takowy po upływie terminu 14dniowego w §. 34. noweli przem. wyznaczonego, a zatem za późno, został wniesionym, w którym to postanowieniu nic nie może przeto być zmienionem, że namiestnictwo w swej decyzji samo niewłaściwy termin do rekursu oznaczyło.“ — (Orzec. minist. spr. wewn. z 26 stycznia 1885 r. l. 21165).

Stosunki prawne urzędników państwowych.

Zasady orzeczeń Trybunału państwa i Trybunału administracyjnego.

A. Orzeczenia Trybunału państwa.

VII. Pobory emerytalne.

(Ciąg dalszy).

56. Podwyższenie poborów przepisem o organizacji straży skarbowej z 28. kwietnia (2. maja) 1869 r. zaprowadzone tyczy się tylko poborów w czynnej służbie, a przeto nie można go rozszerzyć na pobory emerytalne. — (Orzec. 18. paźdz. 1881 r. — N. 247).

57. Według obowiązujących dotąd przepisów pensyjnych najwyższa władza administracyjna urzędnika administracyjnego (nie sądowego) każdego czasu ze względów służbowych może spensjonować, asygnując mu normalną emeryturę, jeżeli tenże według jej mniemania nie okazuje się już zdolnym do swej dotychczasowej czynnej służby. — (Orz. 19. paźdz. 1881 r. — N. 249).

VIII. Pensje wdowie.

58. Zdolność do emerytury (pensji), tj. prawo wdowy po urzędniku państwowym do przypadającej dla niej normalnej pensji państwowej, odpada wskutek takich przewinień służbowych urzędnika, które byłyby go przyprawiły o utratę służby, chociażby takowe dopiero po jego śmierci, jednak jeszcze przed decyzją co do udzielenia jego rodzinie pensji, zostały sprawdzone. — (Orz. 13. lipca 1880 r. — Nr. 220).

59. Rzekomej wdowie po urzędniku państwowym może po jego śmierci być odmówiona pensja normalna, póki istnieją wątpliwości co do prawności (tj. ważności) jej małżeństwa. — (Orz. 13. lipca 1881 r. — N. 244).

IX. Czasowy stan spoczynku (Kwiescencja).

60. Służba przez kwieskowanego c.k. urzędnika za dyurnum li tylko w próbnem zajęciu pełniona, przy wymierzeniu emerytury nie może być policzoną, a nie można również do nich stosować wyjątkowego postanowienia zawartego w ustawie z 15. kwietnia 1873 r. N. 47 Dz. pr. p. co do elewów, aspirantów i praktykantów. — (Orz. 18. stycznia 1881 r. — N. 231).

61. Postanowienie ustawy, że urzędnikowi (sądowemu) którego czynność z powodu wdrożonego przeciw niemu postępowania dyscyplinarnego zawieszono (suspendowano), część jego poborów przez czas jego suspensji zatrzymaną, w razie uznania go niewinnym, dodatkowo wypłacić należy, nie ma zastosowania do urzędników kwie-

skowanych w razie ponownego ich umieszczenia w czynnej służbie. — (Orz. 26. kwietnia 1876 r. — N. 105).

62. (a) Ustawa urządzająca place urzędników z dnia 15. kwietnia 1873 r. (N. 37 Dz. pr. p.) nie ma zastosowania do kwieskowanych c. k. urzędników państwowych. — (b) Gdy kwieskowany c. k. urzędnik prosi o przyjęcie go napowrót do c. k. służby państwowej w ogóle, i gdy na to bez zastrzeżenia taką przyjmie posadę służbową, z którą połączona jest niższa klasa rangi, aniżeli owa klasa dyet, która mu poprzód jako czynnemu c. k. urzędnikowi przysługiwała, to ujawnia on przez to faktyczne zrzeczenie się tejże ostatniej. — (Orzec. z 28. kwietnia, 26. paźdz. 1876 r., 24. 25. paźdz. 1877 r., 24. stycz., 24. kwietnia 1878 r. — N. 109. 120. 142. 145. 151. 155.)

63. (a) Służba, którą kwieskowany c. k. urzędnik w czasie swej kwiescencji, bez formalnego ponownego przyjęcia do służby, pomocniczo lub prowizorycznie pełnił, nie może jako czas czynnej służby być policzoną. — (b) Przepisów istniejących, że urzędnicy kwieskowani, jeżeli ich z mocy urzędu na innej posadzie służbowej aktywowano, zatrzymują poprzednią swą rangę służbową, charakter służbowy i klasę dyet, niemożna do takich stosować kwiescentów, którzy sami proszą o niższą posadę służbową, niż jaką poprzód zajmowali. — (Orz. z 26. paźdz. 1876 r. — N. 120).

64. Gdy c. k. urzędnik kwieskowany lecz w pomocniczej służbie zatrudniony od zajęcia tego uwolnionym zostaje, to w tem nie można jeszcze upatrywać przeniesienia go w stały stan spoczynku (stanowczego pensjonowania). — (Orz. 26. stycznia 1877 r. — N. 127).

65. Urzędnicy kwieskowani nie mają prawa do pobierania poprzedniej swej płacy z czasu swej czynnej służby, przez czas, w którym jako kwiescenci pomocniczo w czynnej służbie byli zatrudnieni. — (Orz. 12. lipca 1881 r. — N. 242).

(C. d. n.)

SPRAWY KOLEJOWE.

Bilety powrotne ze stanowiska teorii prawa.

Dyrekcje niektórych kolei żelaznych wydały niedawno nowe rozporządzenia, dotyczące się t. zw. biletów powrotnych. Bilet taki składa się, jak wiadomo, z dwóch połówek. Otóż na mocy ostatniego rozporządzenia tylko ta sama osoba, która wyjechała za pierwszą połówką biletu, może korzystać z drugiej połówki przy powrocie. Bilet sprzedany, lub odstąpiony innej osobie traci tem samem wartość. Ponieważ w Niemczech publiczność niechętnie stosowała się do tych przepisów i zdarzały się częste wypadki nadużyć, przeto dyrekcje kolei niemieckich wystąpiły już dwukrotnie ze skargą sądową przeciw podróżnym. Sądy pruskie orzekły, iż oskarżeni dopuścili się oszustwa i skazały ich na sześć tygodni więzienia. Sąd wyższej instancji zniósł jednak ten wyrok, przychyłając się do zdania obrońcy, który wychodził z zasady, iż bilet kolejowy jest papierem na okaziciela i że nabywca ma prawo każdej chwili go odprzedać. Wypadek ten zwrócił na siebie uwagę Rudolfa Iheringa, znanego prawnika niemieckiego, obecnie profesora uniwersytetu w Göttingen. W

ostatnim zeszytzie perjodycznego wydawnictwa „Jahrbücher für die Dogmatik des römischen und deutschen Rechtes“ zastanawia się Ihering między innymi nad znaczeniem biletów kolejowych ze stanowiska teorii prawa. Przyznaje on im bez wachania cechę papierów na okaziciela i dowodzi, iż byłyby niedorzecznością, gdyby bilet tracił tę cechę w chwili, gdy podróżny przybył do miejscowości, z której sobie zapewnił powrót. Rozporządzenie dyrekcji nie może zmienić charakteru umowy, zawartej między koleją a podróżnym. Każdy podróżny ma, zdaniem Iheringa, prawo od sprzedania biletu, a nabywca ma równe prawo korzystać z biletu powrotnego, jak pierwotny jego posiadacz.

WIADOMOŚCI POTOCZNE.

O nowej kopalni złota w azjatyckiej Kalifornii, przed kilkoma miesiącami odkrytej i zdobytej przez rosyjskich poddanych donosi *Sybir* bliższe szczegóły: „Okolica, gdzie znaleziono kopalnię, jest tak zdala od wszelkich stosunków ze światem i tak niedostępna, że dopiero ostatnimi czasy można było coś stanowczego o niej się dowiedzieć. Ukształtowała się tam regularna rzeczpospolita, gdyż na tym odległym punkcie Azji wszelka kontrola rosyjskiej zwierzchności ustaje, a Chińczycy, aż do połowy zeszłej zimy, nie wiedzieli nawet, że na ich gruncie kopalnia złota odkryta została. Okolica ta jest obecnie na 22 małe powiaty podzielona, każdy z tych powiatów ma na czele dwóch wybranych zwierzchników: sędziego i dozorcę, którzy spory mogące zachodzić pomiędzy poszukiwaczami złota, rozstrzygać i porządkować, przez nakładanie małych kar, przestrzegając są obowiązani. Kontrolowanie czynności tych dwóch urzędników należy do „prezydenta“, który z pośród robotników obranym bywa i ma obowiązek z administracją powiatu Amurskiego stosunki regulować. Wyrok w ważniejszych sprawach wydanym bywa przez ogólne zebranie pracowników, którzy wyłączne prawo mają z kopalni wydalać, prezydenta lub jednego z dwóch urzędników z urzędu złożyć i na karę cielesną skazywać.

Dozorca i sędzia pobierają znaczną pensję, 200 rubli miesięcznie, prezydent zaś 400 rubli. Pieniądze zbierają się tam przez wyłączne opodatkowanie wszelkich zabaw i pohulańek. Liczba tychże miejsc dochodzi do 150, niektóre z nich miewają 200 do 400 rs. dochodu dziennie. Każdy zakład taki opłaca 25 rubli miesięcznie, z góry.

Zdobyte złoto, a przynajmniej znaczna część jego zakupionem bywa przez przebywającego tam rosyjskiego urzędnika, w stosunku 3 rubli 40 kop. za złotnik. Z początku lata, urzędnik ten nabył już 66 pudów złota rosyjskiej wagi.

W spokoju i w dobrym porozumieniu żyje tam, zamknięte w sobie, mieszczańskie towarzystwo na samej rosyjsko chińskiej granicy, w krainie która nawet państwu, do którego należy, prawie znana nie jest. Chińczycy jednakże, pomimo ogromnego oddalenia dowiedzieli się, że w kraju, do nich należącym, zdobytą została przez cudzoziemców kopalnia złota. W połowie zimy, zjawilo się dwóch chińskich urzędników z wojskową eskortą. Ofiarowano im w prezencie najpierw cztery, potem ośm funtów złota; którego przyjąć nie chcieli; z miasteczka Mertschen, wyruszył 10 tysięczny korpus wojska, z zamiarem napadnięcia na po-

szukiwaczy złota. skoro tylko ścięcie lodów na rzece Amur, odetnie ich od granicy chińskiej. W wypadku gdyby się ten zamiar urzeczywistnił, musiałoby przyjść do rozlewu krwi, gdyż poszukiwacze, jako i ci, którzy pierwsi odkryli kopalnię, uważają się za właścicieli tej krainy, i wszyscy, dobrze uzbrojeni, postanowili silny opór stawić Chińczykom.

Roślina magnetyczna Niemieckie dzienniki opisują piękną roślinę niedawno odkrytą, która posiada w najwyższym stopniu własności magnetyczne. Nazwano ją *Phyllolecea electrica*. Przelamawszy tę roślinę w rękę, uczuwać się daje wstrząśnienie podobne temu jakiego doznajemy od baterji elektrycznej, od dalszej na sześć metrów; namagnesowana igła zbliżona do tej gałęzi, porusza się i zawraca. Siła elektryczności jest różna, stosownie do pory dnia; o drugieju południe jest największą, na noc się zmniejsza, w czasie zbliżania się burzy siła potężuje, ale podczas deszczu roślina staje się prawie zwiędła. Nigdy nie widać na niej żadnego ptaszka ani muszki; grunt na którym rośnie nie ma żadnych części magnetycznych, siła więc elektryczna tej rośliny w niej samej tylko spoczywa.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

(Z urzęd. „Gaz. lw.“ po dzień 5. Października 1885 r.)

Przeniesienia: Julian Breuer ekspedjent poczt. z Bestwiny do Stróżego; Ludmila Nartowska ekspedjentka poczt. z Bednarowa do Sinkowa; oficjali poczt: Wacław Strauchal z Tarnowa do Lwowa i Jan Johan z Brzeżan do Sanoka; wreszcie Leon Müller asystent urzędów telegraf. z Krakowa do Złoczowa.

Opróżnione posady: Kilka posad inspektorów podatk. ewentualnie konceptistów skarb. w zakresie stałej podatkowości, podania do Prezydjum kraj. Dyrekcyi skarb. we Lwowie, do 15. października r. b. (215). — Oficjała przy sądzie kraj. wyższ. w Krakowie, podania do Prezydjum sądu kraj. wyższ. w Krakowie, do 23. października r. b. (215). — Sekretarza Wydziału Rady pow. Drohobyckiej, podania do Wydziału Rady pow. w Drohobyczu do 31. października r. b. (216). — Ekspedjenta przy urzędzie poczt w Bestwinie powiat Bialski; podania do poczt i telegrafów w Lwowie, do 9. października r. b. (217). —

Wyszczególnienia: Franciszek Blah, kancelista przy sądzie obw. w Przemyślu, z powodu przeniesienia w stan stałego spoczynku. tytuł i charakter adjunkta kancelaryjnego.

Świeżo wyszedł z pod prasy

Zeszyt IV.

Zbiornu ustaw i rozpp. państw. i kraj.

J. A. HIBLA

obejmujący:

Rozporządzenia wykonawcze do ustawy robotniczej,

tudzież

najnowsze uzupełnienia ustawy przemysłowej.

Skład w księgarni J. MILIKOWSKIEGO (P. STARZYKA.)

Cena 36 cent.

Wydawnictwo księgarni

GUBYNOWICZA i SCHMIDTA

we LWOWIE:

„**DZIEŁA ADAMA MICKIEWICZA.**“

Najtańsze ze wszystkich dotychczasowych

wydanie stereotypowe

ułożone w chronologicznym porządku według wskazówek

Prof. Dra A. Mateckiego

Cena 4 tomów zbrozur. 4 złr. 60 ct., w oprawie w płótno 5. złr., ze złotymi wyciskami 6 złr. 60 ct. z przesyłką pocztową o 40 ct. więcej.

Należność można uiszczać w połowie 2 złr. 80 ct. przy odbiorze tomu Igo i IIgo, resztę przy odbiorze tomu IIIgo i IVgo.

Oprócz powyższego wydania, znajduje się również edycja poprzednia w 6ciu tomach za 10 złr. 80 ct., w oprawie w płótno angielskie ze złocnymi wyciskami 13 złr. 80 ct.

Właśnie opuściło prasę w Krakowie, nakładem M. TAFFETA (ul. Szpitalna l. 8.),

działko pod tytułem:

USTAWY ZASADNICZE

Cesarstwa Austrjackiego

wraz z Statutem krajowym i wyboraż ordynacją sejmową król. Galicji, Lodomerji i W. Ks. Krakowskiego, z dodaniem przepisów stanowisko prawne Kościoła katolickiego w Austrii określających. zebrał i wydał

Dr. Alfred Schlichting.

Cena 1 zł. 80 ct. w. a.

Dr. Leon Geller

wydawca i redaktor czasopisma:

„**Oesterr. Centralblatt für die juristische Praxis**“,

Obrońca w sprawach karnych, utrzymuje swe bióro w Wiedniu, Śródmieście I. Rennasse 13.

Oryginalne

Singera maszyny

do szycia

na spłatę ratami

G. Neidlinger

Lwów ul. Kopernika l. 2.